

AMMONIUS IN PORPHYRII INSTITV.

TIONES IAM DENVO IN LATINAM LINGVAM TRANSLATVS.

P R Æ F A T I O.

QVANDO QUIDEM Philosophis traditionem auspiciari decreuimus: necessariū est nosse, quid tandem philosophia sit. de bet enim is qui rem aliquā agere dicitur, prius, quid ea sit, intelligere: sic enim studiius pfectusq; illam persequetur. Porro autem res ipsas definitionibus cognoscimus. At qui fieri potest, ut re definitio tenes, si quid sit definitio ignores? Definitio igitur, breuis est & circumscripta oratio, quæ alicuius rei naturā explicat. Dicitur autem definitio, metaphora ab agrorum finibus sumpta. Nam ut illi locū à loco distinguunt ac separant: sic unius cuiusque rei uitam atq; naturam definitionibus complectuntur, & ab aliis omnibus se iungunt. Cōstituenda igitur nobis est philosophiæ definitio. Quæ uemadmodum & cum primum Grammaticæ operam dedimus, eius quoq; didicimus definitionem: nempe Grammaticam peritiam esse eorum, quæ magnam in partem à poetis ac rerū scriptoribus dicerentur. Eodemq; modo cū ad Rhetoricen accessimus, eius definitionem intelleximus: eam scilicet esse facultatem quandam arte perfectam, quæ in oratione ea uersetur, quæ ualeat & pertineat ad fidem in causa ciuili faciendam: cui finis propositus sit Bene dicere. Equum est igitur philosophiæ definitionem reddere, cum, hæc reliquis quoq; artibus atq; scientiis definiendi rationem suppeditet. Principio ars omnis rem sibi subiectam quampiam atq; extrinsecū habet. Subiectum id est, in quo ipsa uersatur atq; elaboratur. Extremū uero atq; ultimum id uocamus, quod ipsa effecere nititur, quoq; sua refert omnia: uerbi causa, sibi Medicina subiecta corpora humana habet, quia in his suis ipsa studium consumit: extremū uero, ualeudinem, quandoquidem dem summam curam & diligentiam eo conferit, ut ea secūde ualeudini restituat. Itemq; Architectus subiecto sibi ligna habet, finemq; abacū adificare. Definitiones itaq; aut à re subiecta, aut à fine atq; ultimo, aut ab utroq; etiā ducitur. A subiecta re, ut cum dicimus, Medicina ars est, quæ in corporā humanorum cognitione cernitur. ab extremo, ut cum dicimus, medicina effecere secundam ualeudine ab utroq; ut si dicamus, eam artem esse, quæ operat multum in corporum humanorum cognitione ponat, quæq; ipsi prosperam afferat ualeudinem. Atq; ita etiā Artronomia in naturis omnibus celestibus: solum autem Philosophia in naturis omnibus elaborare. Eius porro extremum non actio est, sed cognitio. Itaq; philosophiæ multæ sunt definitiones: eam enim uariis modis ueteres definiunt. Veri ne contentiosus ac culpandi cupidis hominibus importuna reprehensioem hoc tempore anxi exhibeamus: id in alium sermonem est differendum: cumulatq; omnium uoluntati satisfactum, opinor, fuerit, si ad nostrum usum quinq; atq; paulo plures, ex uniuerso earū numero adhibuerimus. Dux ergo à subiecto, totidemq; à fine nequa ab excellentia præstantiaq; eius dicitur, atq; ex uerbi notatione altera. Est ergo hæc prima eius definitio. Philosophia: res rerum, quia res sunt, cognitio. Illud uero, quia, quate nus res sunt in hoc quidē genere, ualeat atq; efficiat. Neq; enim id philosopho est propositū, ut omnes homines quo quot in ipso degunt uniuerso singularim cognoscant, cōtentusq; esse debet, si uniuersam illam ac generalem hominis naturam

cognitam perfectamq; habuerit: siquidem rei unius cuiusq; naturā philosophus statimq; intuetur. Iam uerō Plato hæc philosophiæ definitionem tradit. Philosophia est rerū diuinarum atq; humanarum, causarumq; quibus hæc continentur, cognitio. quam eandem cum superiore esse perpicuum est, atq; ab illa facilitate sola obscuritateq; differente. Naturam enim bipartitō in diuinam atq; humanam distribuit: eamq; quæ perpetua atq; immortalis est, diuinam appellat: quæ uerō in ortu atq; interitu posita est, humanam. Ac prima qui dem hæc definitio ducta à subiecto est, solaq; ut dixi, obscuritate atq; facilitate à superiore discrepat. Est etiam philosophiæ à sine desumpta definitio, quæ ait, philosophiam dei esse similitudinem, quoad natura humana patitur. Nam deus duplici est actioe instructus atq; ornatus, cognitiois una, quæ res omnes intelligit, ueluti poetæ declarant cū inquit, *θεοῦ διὲς πᾶντα ἴσως*, hoc est, ac cælestes omnia norunt: atq; prouisionis altera, qua huius uniuersitatis saluti consulit, & eius quadam procuracione tenetur, ob eamq; causam poetæ ait *θεοῦ διωπρᾶσι κολοῦ*, id est, dispensat commoda diui. At Philosophus utroq; modo se Deo quam simillimū studet effecere. Nam & in uniuersi contemplacione uersatur: res enim omnes intuetur atq; considerat: & rerum procuracione quadā ducitur, ac labentibus rebus consulit. Philosophus enim, qui uitæ dependæ rationem ciuilem atq; popularem sequitur, iudicat, legesq; dicit: ut iure, philosophiam Dei esse similitudinem, didum fuisse uideatur. Porro id, quoad natura humana patitur, haud quāquam incitē est adieciūm: siquidem Simili nunquam sub stirpe tenentur Mortalesq; homines, ac diui, morte carentes. Nam quæ ex natura constat diuersa, diuersas quoq; perfectiones sortiuntur: idq; in reliquis quoq; animalibus perspicitur. Quia enim homo atq; equus diuersam habent naturam: idcirco diuersam etiam perfectionem obtinent. Homines enim perfecti est, uitam ex prudentia ac ratione agere: equi uerō, ut uelocitate ad cursum, atq; uiribus ad præliorū contentiones ualeat. Quinetiam in animalibus is *quæ rationis expertia sunt, magna, ut naturæ, sic perfectionum, dissimilitudines insunt*: alia enim est canis, atq; alia equi perfectio. Atqui si in his a natura diuersitate perfectionum quoq; oritur dissimilitudines, multo id in deo atq; homine facilius elucebit. Quoniam igitur magna in his inest naturæ differentia, merito diuersas ea quoq; perfectionibus prædita sunt. Scit tē ergo, quoad natura humana patitur, additum est definitio ni. Quamobrem Philosophia Dei est similitudo, quoad natura humana patitur. Cæterum qua ratione adducit, sic Philosophiam definiit Philosophus, uideamus. Quoniam duplex, ut dixi, deo facultas adest: cognitiois una: atq; altera actionis: duplex quoq; ac nostris in animis hæret. Altera scilicet quæ in rerum cognitione atq; contemplacione uersatur: altera uerū opus omne est in agendo. Philosophus uerō utranque animi partem ad munus conatur similitudinem exornare: alteram, cū quæ sit uniuersi natura intuetur atq; considerat, alteram, dum perurbationes animi uirtuti non consentaneas moderatur atq; temperat: cæterisq; suis ipse rationibus profpicit: merito Plato Philosophiam dei similitudinem, quantum hominis natura ferat, effe definitiū. Atq; ab extremo etiā ipso ac ultimo alia duci definitio solet, hoc modo: Philosophia mortis est commentatio. Sed quoniam definitio hæc Philosophiam mortis commentacione circumferibit atq; terminat, quo modo ea mortis commentatio sit intelligenda, dicendum est. Quidam enim Cleombrotus nomine, cum perfectio Platonis Phædone, Philosophum mortem meditari debere didicisset, quæ, id fieri ratione deberet, esset ne scius: murum ascendit, & ex eo precipitē proiecit. Quod indicat Epigramma, quo in Ambraciotum puerulū